

Presentación do libro dos Bolechas: *A Festa da Multicultura de Burela*

Bo día a todas e a todos.

Hoxe é un día especial porque os Bolechas volven a Burela. E cada vez que chegan a unha vila, déixana retratada dun xeito único: coa súa mirada limpa, coa súa curiosidade e coa súa capacidade para explicar o mundo desde a infancia. Por iso quero comezar dedicándolles unhas palabras: grazas por facer que os nenos e nenas de Galicia se recoñezan nos seus libros e por axudar a que Burela tamén se recoñeza hoxe a si mesma.

E, antes de seguir, quero dirixirme aos máis pequenos que estades aquí. Este libro é para vós. Para que descubrades que en Burela convivides con nenos e nenas de moitos países, con comidas, músicas e linguas diferentes. E todas son igual de valiosas e fermosas. Os Bolechas veñen dicirvos algo moi sinxelo: que aquí as diferenzas non separan, senón que nos unen.

A Festa da Multicultura é moito máis ca un libro infantil. É un espello no que Burela pode recoñecerse e unha ventá desde a que Galicia pode descubrir quen somos. Como cronista oficial da vila, é unha honra poder compartilo con todas e todos vós.

Hai, ademais, un motivo de especial satisfacción. Este é o segundo libro que os Bolechas lle dedican a Burela. O primeiro, publicado en 2019, estaba centrado na costeira do bonito; hoxe, sete anos despois, regresan cun novo volume que consolida a nosa presenza dentro do universo Bolechas.

Naquel mesmo ano, un teletipo da Axencia EFE definiu Burela como **“a torre de Babel do Cantábrico”**. A expresión, asinada por Carlos Rey, deu a volta a Galicia e, grazas a *La Vanguardia*, chegou a toda España. Co paso do tempo deixou de ser unha simple etiqueta xornalística para converterse nun dos sinais de identidade da nosa vila.

Desde entón, medios como *La Voz de Galicia*, *El Progreso*, *eldiario.es*, *Diario de Pontevedra*, *El Correo Gallego*, *El País*, *El Mundo* ou RTVE empregárona para explicar o que aquí sabemos ben: Burela é pequena, pero enorme en diversidade e dinamismo.

E precisamente iso é o que este libro consegue contar aos máis pequenos.

Mentres boa parte de Galicia envellece a un ritmo acelerado, Burela constitúe unha excepción demográfica no contexto galego. Nos patios escolares mestúranse acentos, cores e procedencias distintas. Esa diversidade non só enriquece a convivencia diaria: tamén explica boa parte da vitalidade da nosa vila.

A chegada de familias procedentes de Cabo Verde, Latinoamérica, África subsahariana ou Europa do Leste contribuíu a manter unha poboación nova e activa, nun contexto no que moitos municipios galegos perden habitantes e ven reducirse o número de nenos e nenas.

As cohortes infantís e xuvenís conservan peso. O tramo de 30 a 49 anos é o grupo máis numeroso. E a estrutura demográfica debuxa unha forma case rectangular, símbolo dun equilibrio xeracional **único en Galicia**.

Grazas a esa achega, as escolas seguen cheas de vida, a franxa de idade entre os 30 e os 49 anos continúa sendo a máis numerosa e o relevo xeracional mantense vivo. Ese equilibrio demográfico, pouco frecuente en Galicia, constitúe unha das grandes fortalezas de Burela.

Se Burela non recibise inmigración desde os anos oitenta, probablemente tería hoxe entre cinco e seis mil habitantes, cunha pirámide claramente regresiva e dificultades para manter escolas, servizos e actividade económica. Pola contra, conserva arredor de dez mil habitantes, unha elevada densidade urbana e unha intensa vida comunitaria.

E esa é precisamente a Burela que os Bolechas quixeron levar ás páxinas deste libro: unha vila aberta, diversa e chea de vida. Porque *A Festa da Multicultura* non se limita a contar unha historia; axúdanos a comprender, cos ollos da infancia, unha das características que mellor definen a nosa comunidade.

O guión dos Bolechas: unha viaxe pola Burela diversa

O libro lévanos por espazos que todas e todos recoñecemos: a Praza da Mariña, o porto, as praias da Marosa e do Cabaliño ou o Parque Rosalía de Castro. Son lugares que forman parte da nosa vida cotiá e que aquí se converten no escenario dunha historia que celebra a diversidade de Burela.

Nese percorrido coñecemos a Zau, Amaru, Mukarama, Yurani, Aziz, Arame e Bran, que comparten as roupas, as músicas e as comidas herdadas das súas familias. Cabo Verde, Perú, Ghana, Colombia, Marrocos, Senegal... e, como fermoso peche da historia, tamén A Mariña, que se incorpora á festa como unha cultura máis: orgullosa da súa identidade e aberta ao encontro coas demais.

Cada páxina é unha pequena lección de xeografía humana. Os instrumentos — o batuko, a zampoña, o atumpan, a guacharaca, o bendir e o bolon— unen xeracións. Os pratos —cachupa, ceviche, fufu, arepas, cuscús ou *thieboudienne*— lembran que as persoas tamén viaxan a través da gastronomía. E as palabras en crioulo, aimará, árabe, mandinga ou quechua amosan que a identidade non é algo inmóbil, senón unha realidade viva que se constrúe cada día.

Burela e Cabo Verde: unha historia compartida

É imposible falar desta obra sen lembrar a relación entre Burela e Cabo Verde, un dos exemplos de integración máis valiosos de Galicia.

Nun país marcado polo envellecemento, as familias caboverdianas achegaron mocidade, dinamismo e futuro. Grazas a elas, as escolas manteñen alumnado,

os servizos públicos conservan vitalidade e a vida social continúa sendo intensa. Pero esta historia non remata aí. Burela tamén se escribe en español latinoamericano, en árabe, en francés, en quechua e noutras moitas linguas.

Burela non é só un lugar onde conviven culturas. É unha comunidade que soubo converter a diversidade nunha forma de convivencia, e a convivencia nun proxecto compartido de futuro.

Permítanme agora unha reflexión que adoito compartir co meu alumnado cando falamos de nación e identidade.

No pensamento político europeo adoitan diferenciarse dúas grandes concepcións do termo nación. Unha, vinculada á tradición alemá, entende que unha comunidade se constrúe arredor dunha cultura, unha lingua e unha historia compartidas. A outra, propia da tradición francesa, considera que o esencial non é a orixe común, senón a vontade de convivir e de compartir un mesmo marco de dereitos, deberes e institucións.

Ambas visións son plenamente lexítimas e responden a experiencias históricas diferentes.

Se observamos Burela á luz destas dúas maneiras de entender o concepto de nación, xorde unha idea suxestiva: a do “nacionalismo burelés”.

Non sería un nacionalismo de base cultural, porque Burela non se define por unha única lingua nin por unha tradición exclusiva. A súa identidade constrúese, precisamente, a partir da pluralidade.

Estaría máis preto da concepción política de nación: unha forma de pertenza que non exclúe, senón que integra; que non busca a homoxeneidade, senón a convivencia; e que se sostén en valores compartidos como o respecto, a cooperación, a diversidade e a vontade de construír un futuro común.

Esta reflexión non pretende cuestionar nin contrapoñerse ao nacionalismo galego, profundamente vinculado á nosa historia e á nosa cultura. É, simplemente, unha maneira simbólica de expresar o que fai singular a Burela: unha identidade que nace da convivencia.

Se esa forma de entender Burela tivese un nome, quizais sería este: “nacionalismo burelés”. O orgullo de pertencer a unha comunidade onde todas as culturas teñen casa, todas as linguas teñen voz e todas as persoas atopan o seu lugar.

Por iso, hoxe non presentamos só un libro. Celebramos unha maneira de entender Burela. Unha auténtica torre de Babel, si; pero construída sobre o respecto, a amizade e a esperanza. Porque aquí a diversidade non é un problema que resolver, senón unha riqueza que compartir.

Moitas grazas.